

Tadeusz MALINOWSKI
Członek honorowy SEP
b. redaktor naczelny *INPE*

CELE I ZADANIA „BIULETYNU *INPE*” W DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ SEP

Wskutek zmian ustrojowych i gospodarczych po 1990 roku zintensyfikowały się w kraju zmiany legislacyjne. Wiele z nich, jak na przykład: ustawa Prawo budowlane (1994 r.), ustawa o normalizacji (1992 r.), ustawa o badaniach i certyfikacji (1993 r.), ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym (1994 r.) oraz prace legislacyjne nad późniejszymi ustawami: Prawo energetyczne (1997 r.), Prawo telekomunikacyjne (2000 r.), Prawo atomowe (2000 r.), Prawo ochrony środowiska (2001 r.) wniosły istotne, daleko idące zmiany w przepisach elektrycznych i w normalizacji. Wskutek konieczności zharmonizowania polskiego prawa z unijnym, a także z innych przyczyn, ustawy i towarzyszące im rozporządzenia ulegały i nadal ulegają wielokrotnym zmianom. Oto jak sytuację legislacyjną w zakresie elektryki określił w opinii o *INPE* prof. Henryk Markiewicz w 2004 r.:

Obecnie mamy w Polsce swoistą lawinę nowych norm o przeróżnej numeracji, będących przeważnie wiernymi, a nierzadko dosłownymi tłumaczeniami norm europejskich EN, HD oraz raportów IEC, często trudno zrozumiałymi. Niektóre z nich mają niestety tłumaczenia jedynie okładek. Szereg norm jest też nowelizowanych, a wiele dotychczasowych traci ważność. Wielu elektryków zajmujących się projektowaniem, wykonawstwem i eksploatacją instalacji i urządzeń elektrycznych mogła się pogubić w tych dynamicznych zmianach, a z obowiązku powinni być na bieżąco z nowymi ustaleniami prawnymi. W oparciu o „działanie własne” przeciętny i nie tylko przeciętny elektryk nie jest w stanie nadążyć za zachodzącymi zmianami, tym bardziej, że dostęp do nowych norm jest bardzo ograniczony również ze względu na relatywnie wysoką cenę.

Znajomość aktualnych przepisów, norm i innych zasad wiedzy technicznej miała i nadal ma fundamentalne znaczenie dla działalności zawodowej inżynierów i techników, a także dla funkcjonowania Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Nie sposób prowadzić działalności stowarzyszenia, określonej w § 8 i 9 statutu takiej jak:

- doskonalenie kwalifikacji zawodowych elektryków,
- inicjowanie i popieranie twórczości naukowej i technicznej w dziedzinie elektryki,
- monitorowanie i rozpatrywanie zagadnień naukowo-technicznych i ekonomicznych,
- współpraca z administracją rządową, samorządową i organizacjami zawodowymi,

w oderwaniu od znajomości aktualnych przepisów, norm i innych zasad wiedzy technicznej.

W 1994 roku Zarząd Główny SEP podjął decyzję o wydawaniu biuletynu SEP pod nazwą *Informacje o Normach i Przepisach Elektrycznych*, w skrócie *Biuletynu SEP INPE*. Ówczesna sytuacja legislacyjna i inne uwarunkowania wydawnictwa jednoznacznie wyznaczyły linię programową czasopisma. Adresatami byli i są nadal elektrycy aktualizujący wiedzę zawodową drogą ustawicznego samokształcenia, nauczyciele szkół zawodowych, studenci, wykładowcy i uczestnicy kursów dokształcających, a przede wszystkim inwestorzy, projektanci i wykonawcy sieci, instalacji, urządzeń elektrycznych oraz instytucje i osoby je eksploatujące.

W *Biuletynie INPE* publikowane są informacje dotyczące zmieniających się przepisów technicznych, Polskich Norm i innych zasad wiedzy technicznej. Obowiązujące przepisy techniczne zawarte w ustawach Prawo budowlane, Prawo energetyczne i innych nakazują projektować oraz budować sieci, instalacje i urządzenia elektryczne zgodnie z przepisami i aktualnymi zasadami wiedzy technicznej. Od roku 2002 stosowanie Polskich Norm jest dobrowolne, ale nadal są one zaliczane do najwyższej kategorii zasad wiedzy technicznej, a tych przestrzegać należy.

Te i inne podobne kwestie omawiane w *Biuletynie* wywołują publikowanie licznych dyskusji i polemik, a także pytań i odpowiedzi. Od początku wydawania *Biuletynu INPE*, w każdym numerze publikowane są wykazy nowo ustanowionych Polskich Norm, niektóre z nich są omawiane, interpretowane i weryfikowane pod względem zgodności z przepisami i prawidłowości tłumaczenia na język polski oryginalnego angielskiego tekstu norm. Poza artykułami dotyczącymi norm i przepisów, licznie zamieszczane są artykuły aktualizujące zasady wiedzy technicznej lub sygnalizujące nadchodzące w nich zmiany. Stanowią one swoiste forum dyskusyjne, wymianę opinii, a niekiedy polemiki. Zmiany w aktach prawnych dotyczących elektryki, lub z nią związanych, odnotowywane są w każdym numerze. Są to wykazy zawierające krótkie omówienia aktów normatywnych lub wyciągi z nich. Wiele

miejsca poświęca *Biuletyn* słownictwu elektrycznemu. Zamieszczane są także informacje o publikacjach zbliżonych do linii programowej *INPE*, ukazujące się w czasopiśmie lub książkach, rekomendowane, a niekiedy omawiane krytycznie. Sprawowane przez *INPE* patronaty medialne nad konferencjami naukowo-technicznymi relacjonowane są w sprawozdaniach z ich przebiegu.

Podobne informacje, adresowane do identycznych czytelników, publikował w latach międzywojennych *Przegląd Elektrotechniczny*, *Biuletyn Związku Inżynierów Elektryków* i niektóre inne czasopisma. Publikowano projekty przepisów i Polskich Norm do opiniowania. Niektóre normy kilkakrotnie, aż do ostatecznego uzgodnienia tekstu. Projekty przepisów elektrycznych i Polskich Norm w tym czasie przygotowywało Stowarzyszenie Elektryków Polskich. Także po wojnie niektóre czasopisma, jak *Biuletyn Elektroprojektu* czy *Biuletyn Informacji Technicznej i Ekonomicznej Elektryfikacji Rolnictwa* omawiały opracowania typowe i materiały pomocnicze do projektowania, zagadnienia normalizacji i kosztorysowania. Oddziaływanie SEP na projekty Polskich Norm i przepisów elektrycznych po roku 1952 było nieporównanie do lat międzywojennych słabsze. W 1945 r. został powołany przez Radę Ministrów Polski Komitet Normalizacyjny, który całkowicie przejął od Centralnej Komisji Normalizacyjnej SEP sprawy normalizacji w 1952 roku. Opracowanie przepisów elektrycznych przejęła administracja państwowa. Odtąd w procesie legislacyjnym SEP uczestniczyło, podobnie jak obecnie, jedynie z głosem opiniodawczym. Problemem w tej współpracy są przede wszystkim zbyt krótkie terminy opiniowania projektów przepisów. Predestynowana do opiniowania aktów prawnych Centralna Komisja Norm i Przepisów Elektrycznych SEP nie jest w stanie tym terminom sprostać. Skutkowało to nierzadko niezadowolającą jakością opinii, a nawet wydarzeniami narażającymi prestiż Stowarzyszenia. W 2002 r. wysłano opinię CKNiPE, którą trzeba było odwołać i wysłać skorygowaną przez zespół recenzentów i ekspertów *INPE*. Po kolejnym podobnym wydarzeniu w 2007 roku – wysłaniu do resortu trzech różnych opinii – została zawieszona działalność CKNiPE i wznowiona dopiero po roku i po wymianie jej składu osobowego. Wydarzenia te dowodnie wskazują na potrzebę bliskiej współpracy CKNiPE i *Biuletynu SEP INPE*, o którą redakcja od lat zabiegała. Te i podobne wydarzenia nie służą prestiżowi SEP, nabytemu w przeszłości, i nasuwają potrzebę następujących działań naprawczych:

- 1) Organizować i wspierać ustawiczne samokształcenie i doskonalenie kwalifikacji zawodowych elektryków, m.in. przez wzrost czytelnictwa czasopism technicznych.

- 2) Propagować i wspierać czytelnictwo czasopism SEP przez członków stowarzyszenia i jego agend, a w szczególności przez rzeczoznawców i weryfikatorów Izby Rzeczoznawców.
- 3) Zobowiązać komitety, sekcje i komisje naukowo-techniczne do aktywnej współpracy z czasopismami SEP i między sobą.
- 4) Obostrzyć warunki patronatu SEP udzielanego wydawcom i wydawnictwom.
- 5) Podjąć i wspierać krytyczne recenzowanie artykułów i materiałów szkoleniowych, przepisów i norm, obarczonych błędami merytorycznymi i/lub błędami tłumaczenia na język polski, a recenzje publikować w wybranym czasopiśmie SEP, najlepiej w *Miesięczniku SEP INPE*, jako oficjalnym biuletynie SEP.

Kończąc opis celów i zadań *Biuletynu SEP INPE*, raz jeszcze podkreślam jego znaczenie dla realizacji celów statutowych stowarzyszenia. W okresie minionych 20 lat nieprzerwanie Redakcja *INPE* czyniła wiele starań, aby sprostać aspiracjom ukształtowania czasopisma pomocnego w realizacji tych celów. To, że osiągnęło znaczącą na rynku wydawniczym pozycję, jest zasługą wielu autorów i recenzentów cieszących się najwyższym autorytetem naukowym, takich jak: S. Czapp, W. Jabłoński, A. Klajn, J. Maksymiuk, H. Markiewicz, E. Musiał, R. Roskosz, W. Sokólski i wielu innych. Z całego serca im dziękuję. Jestem bardzo szczęśliwy, że jednemu z nich, drowi Edwardowi Musiałowi, przekazałem obowiązki redaktora naczelnego. Dziękuję także Radzie Programowej *INPE*, a zwłaszcza jej kolejnym przewodniczącym prof. Mieczysławowi Heringowi i dr. hab. Stanisławowi Czappowi oraz wszystkim Autorom, którzy w minionym 20-leciu zaszczylili łamy *INPE* swymi publikacjami. Gorąco dziękuję także Czytelnikom za współpracę i wspieranie czasopisma.